

Kiedy byłem mały...

Quand j'étais petit...

Leçon 31: Quand j'étais petit...

Lekcja 31: Kiedy byłem mały...

Witam Cię serdecznie w trzeciej części naszego kursu, przeznaczonej dla zaawansowanych! Jeśli sumiennie przerobiłeś obie poprzednie części i masz wielką ochotę, aby jeszcze bardziej wzbogacić swoją znajomość francuskiego (a mam nadzieję że tak!), kolejne 15 lekcji stoi przed Tobą otworem.

Dzięki tej części kursu znacznie poszerzysz swoje słownictwo, poznasz nowe zagadnienia gramatyczne, zrozumiesz wiele nieznanych Ci dotąd reguł, a co za tym idzie, będziesz łatwiej i płynniej czytać, pisać i mówić po francusku. Wszystko co Ci jest potrzebne, to chęć do nauki i systematyczność. Gotowy? Tak więc do dzieła, en route!

W tej oraz w przyszłej lekcji poznamy i utrwalimy czas przeszły niedokonany *imparfait* oraz różnice między czasem *imparfait* a czasem *passé composé*. W lekcji 33. pojawi się także czas *passé récent*, który wyraża czynności, jakie zostały wykonane przed chwilą. Można powiedzieć, że te trzy lekcje powiedzą nam wiele o przeszłości.

Przejdźmy teraz do nowego czasu przeszłego. Znasz już z [lekcji 18.](#) oraz [lekcji 19.](#) czas przeszły dokonany *passé composé*, który wyraża czynności dokonane, mające miejsce w konkretnym czasie, bądź takie które wystąpiły już ileś razy. W tej lekcji omówimy czas *imparfait*, który jest czasem niedokonanym i służy do opisywania okoliczności, przyczyn, tła różnych czynności, które są najczęściej wyrażane przez *passé composé*.

Imparfait służy także do opisywania wspomnień, porównywania jak to było kiedyś, do mówienia o swoich przyzwyczajeniach w przeszłości. Można powiedzieć, że w relacji *passé composé* - *imparfait*, ten pierwszy wyraża czynność punktową, ważniejszą, a drugi opisuje okoliczności jej zaistnienia oraz jej tło. Zanim przejdziemy do porównania tych dwóch czasów na konkretnych

przykładach, poznamy i przećwiczmy tworzenie czasu *imparfait*, a przy okazji powspominajmy trochę...

Czas *imparfait* tworzy się bardzo prosto. Nie ma tutaj nieregularności (z jednym małym wyjątkiem) ani czasowników posiłkowych. Jest to czas prosty, a każdy czasownik ma swój temat oraz odpowiednie dla tego czasu końcówki. Temat danego czasownika tworzymy od formy osobowej "nous" w czasie teraźniejszym *présent*.

Popatrzmy na kilka przykładów:

Forma dla "nous" w *présent*

nous parl-**ons**
 nous regard-**ons**
 nous finiss-**ons**
 nous av-**ons**
 nous pren-**ons**

Temat dla *imparfait*

parl-
 regard-
 finiss-
 av-
 pren-

Do tych tematów dorzucamy końcówki osobowe czasu *imparfait* i otrzymujemy jego odmianę. Forma rodzaju męskiego oraz żeńskiego jest taka sama (np. j'avais - miałem/miałam). Oto te końcówki osobowe:

je **-ais**
 tu **-ais**
 il/elle **-ait**

nous **-ions**
 vous **-iez**
 ils/elles **-aient**

Odmieńmy więc powyższe przykładowe czasowniki:

parler - mówić

je **parlais**
 tu **parlais**
 il/elle **parlait**

nous **parlions**
 vous **parliez**
 ils/elles **parlaient**

je parlais, tu parlais, il parlait

ja mówiłem, ty mówiłeś, on mówił

nous parlions, vous parliez, ils parlaient

my mówiliśmy, wy mówiliście, oni mówili

regarder - patrzeć

je regardais, tu regardais, il regardait

ja patrzyłem, ty patrzyłeś, on patrzył

nous regardions, vous regardiez, ils regardaient

my patrzeliśmy, wy patrzeliście, oni patrzeli

finir - kończyć

je finissais, tu finissais, il finissait

ja kończyłem, ty kończyłeś, on kończył

nous finissions, vous finissiez, ils finissaient

my kończyliśmy, wy kończyliście, oni kończyli

avoir - mieć

j'avais, tu avais, il avait

ja miałem, ty miałeś, on miał

nous avions, vous aviez, ils avaient

my mieliśmy, wy mieliście, oni mieli

prendre - brać**je prenais, tu prenais, il prenait**

ja brałem, ty brałeś, on brał

nous prenions, vous preniez, ils prenaient

my braliśmy, wy braliście, oni brali

Spróbuj teraz sam utworzyć odmianę następujących czasowników w czasie *imparfait*, rozpisując ją sobie oraz wypowiadając na głos:

téléphoner, travailler, choisir, lire, écrire, apprendre, partir, aller, connaître

Mam nadzieję, że poradziłeś sobie bez problemu. Porównaj swoją odmianę z przedstawioną poniżej dla pierwszej osoby liczby pojedynczej:

Czasownik	1 os. l.poj. w czasie <i>imparfait</i>
téléphoner	je téléphon-ais
travailler	je travaill-ais
choisir	je choisiss-ais
lire	je lis-ais
écrire	j'écriv-ais
apprendre	j'appren-ais
partir	je part-ais
aller	j'all-ais
connaître	je connaiss-ais

Prawda, że wszystko jest regularne i nie sprawia problemu? Myślę że tak, ale jest jeden mały, ale bardzo ważny wyjątek: to czasownik "être". Otóż, jego temat w czasie *imparfait* to "ét-", do niego dodajemy końcówki i otrzymujemy odmianę:

être - być

je étais	nous étions
tu étais	vous étiez
il/elle était	ils/elles étaient

j'étais, tu étais, il était

ja byłem, ty byłeś, on był

nous étions, vous étiez, ils étaient

my byliśmy, wy byliście, oni byli

Oprócz "être", warto wspomnieć także o czasownikach takich jak "voir" oraz "manger". Nie ma tutaj nic nieregularnego, ale być może masz wątpliwości, czy przy odmianie "voir" w osobie nous będzie litera "y" oraz "i", a przy "manger" trzeba zachować „e”, tak, jak w odmianie w *présent*. Popatrz więc na odmianę tych dwóch czasowników:

voir - widzieć

je **voyais**
tu **voyais**
il/elle **voyait**

nous **voyions**
vous **voyiez**
ils/elles **voyaient**

je voyais, tu voyais, il voyait

ja widziałem, ty widziałeś, on widział

nous voyions, vous voyiez, ils voyaient

my widzieliśmy, wy widzieliście, oni widzieli

manger - jeść

je mangeais, tu mangeais, il mangeait

ja jadłem, ty jadłeś, on jadł

nous mangions, vous mangiez, ils mangeaient

my jedliśmy, wy jedliście, oni jedli

W odmianie czasownika "manger" litera "e" pojawia się w czterech przypadkach (dla osób: je, tu, il oraz ils), dlatego, że po "g" mielibyśmy "a", a jeśli po "g" stoi "a", to "g" czytamy jak [g]. Zaś przy "manger" wymowa "g" w bezokoliczniku jest inna - jeśli po "g" stoi "e", to "g" wymawiamy jako [ż]. Tak też jest tutaj. Dla nous oraz vous "e" jest zbędne, gdyż po "g" mamy literę "i" (jeśli po "g" stoi "i", to "g" wymawiamy [ż]).

I jeszcze jedna uwaga: wymowa czasownika "faire" w czasie *imparfait*. Tworzenie jest regularne, ale wymowa jest taka sama, jak w czasie teraźniejszym *nous faisons*. Posłuchaj:

faire - robić**je faisais, tu faisais, il faisait**

ja robiłem, ty robiłeś, on robił

nous faisons, vous faisiez, ils faisaient

my robiliśmy, wy robiliście, oni robili

Znamy już odmianę czasu *imparfait*, nauczmy się więc jego zastosowania i poćwiczmy odmianę w zdaniach. Tak, jak wspomniałam wyżej, czas przeszły niedokonany służy do określania czynności, która trwała w bliżej nieokreślonym czasie, która nie ma przedziałów czasowych, nie ma także informacji ile razy coś miało miejsce. W tym przypadku, najczęściej występuje razem z czasem *passé composé*. *Imparfait* wyraża także przyzwyczajenia i czynności, które się powtarzały w przeszłości.

Popatrzmy na przykładowe zdania i ich tłumaczenie, zwracając uwagę na różnice między *imparfait*, *passé composé* oraz *présent*:

1.

En été, nous allions en vacances au bord de la mer.

Latem jeździliśmy na wakacje nad morze.

W tym zdaniu opisujemy swój dawny zwyczaj: latem jeździliśmy nad morze.

En été, nous allions en vacances au bord de la mer.

Latem jeździliśmy na wakacje nad morze.

2.

Quand j'étais enfant, j'aimais bien jouer à cache-cache.

Kiedy byłem dzieckiem, lubiłem bawić się w chowanego.

W kolejnym zdaniu określamy mniej więcej, kiedy lubiliśmy bawić się w chowanego - "kiedy byłem dzieckiem". Możemy określić także, ile mieliśmy lat, kiedy coś lubiliśmy (bądź nie lubiliśmy) robić, lub kiedy mieliśmy jakiś zwyczaj.

Quand j'étais enfant, j'aimais bien jouer à cache-cache.

Kiedy byłem dzieckiem, lubiłem bawić się w chowanego.

3.

Avant, il fumait beaucoup.

Kiedyś/niegdyś, palił dużo.

Trzecie zdanie wyraża również czynność, która powtarzała się w przeszłości. Mamy tu także w domyśle porównanie, że kiedyś ktoś robił coś, a teraz już nie. Słowo „avant” znaczy „przedtem”, „kiedyś”.

Avant, il fumait beaucoup.

Kiedyś/niegdyś, palił dużo.

4.

Ils aimaient faire du vélo.

Lubili jeździć na rowerze.

Następnie zdanie także wpisuje się w jakieś opowiadanie albo porównanie prawdopodobnie z teraźniejszością. Kiedyś pewnie lubili jeździć na rowerze, był to ich zwyczaj, upodobanie w

przeszłości, teraz być może już tego nie lubią.

Ils aimaient faire du vélo.

Lubili jeździć na rowerze.

5.

Nous étions très heureux.

Byliśmy bardzo szczęśliwi.

Kolejne zdanie opisujące uczucia, również wypowiedane w przypadku wspomnień i opowiadania o przeszłości (jak to było kiedyś).

Nous étions très heureux.

Byliśmy bardzo szczęśliwi.

6.

D'habitude, j'allais me coucher à deux heures du matin.

Zazwyczaj chodziłem spać o drugiej nad ranem.

W powyższym zdaniu pojawia się zwrot „d'habitude”, który określa, co było naszym zwyczajem w przeszłości.

D'habitude, j'allais me coucher à deux heures du matin.

Zazwyczaj chodziłem spać o drugiej nad ranem.

7.

Quand j'étais étudiante, je regardais rarement la télé.

Kiedy byłem studentką, rzadko oglądałam telewizję.

Również w tym zdaniu jest wyrażona jakaś czynność, która się powtarzała (bądź też nie), która mogła mieć miejsce rzadko, często, od czasu do czasu.

Quand j'étais étudiante, je regardais rarement la télé.

Kiedy byłam studentką, rzadko oglądałam telewizję.

Czas *imparfait* to także czas, który występuje w bajkach i opowiadaniach typu „był sobie kiedyś...”, w porównaniach, jak to było dobrze kiedyś, a teraz już nie jest, jak ktoś się zmienił. Popatrzmy na kolejne przykłady:

8.

Avant, elle était brune. Maintenant elle est blonde.

Kiedyś była brunetką. Teraz jest blondynką.

Opisujemy, jaka ona była kiedyś, w przeszłości, w porównaniu do tego, jaka jest teraz.

Avant, elle était brune. Maintenant elle est blonde.

Kiedyś była brunetką. Teraz jest blondynką.

9.

Kolejne zdanie to także porównanie.

Autrefois, il y avait moins de pollution.

Niegdyś było mniej zanieczyszczenia środowiska.

Autrefois, il y avait moins de pollution.

Niegdyś było mniej zanieczyszczenia środowiska.

10.

W następnym zdaniu mamy typowy początek niejednej bajki:

Il était une fois une jeune belle fille.

Była sobie pewnego razu młoda piękna dziewczyna.

Il était une fois une jeune belle fille.

Była sobie pewnego razu młoda piękna dziewczyna.

Jak zauważyłeś, czas *imparfait* służy do opisywania czynności, które były zwyczajem w przeszłości, które się powtarzały, które występowały z jakąś określoną częstotliwością (rzadko, często). Jest on także czasem, za pomocą którego przedstawiamy nasze wspomnienia, opowiadamy jakąś historię, opisujemy to, co kiedyś miało miejsce, jak było, jak wyglądało, często w porównaniu z teraźniejszością. Kiedy chcemy powiedzieć, jacy byliśmy kiedyś, co lubiliśmy, jakie były nasze zwyczaje, co robiliśmy często, a co rzadko, jak wyglądaliśmy, co robiliśmy, gdzie jeździliśmy na wakacje, z kim się przyjaźniliśmy, co robiliśmy wcześniej, używamy właśnie tego czasu.

Czy użycie tego czasu jest już dla Ciebie w pełni zrozumiałe?

Opisz teraz siebie, jak byłeś lub byłaś dzieckiem, odpowiadając na kilka moich pytań. Za pomocą czasu *imparfait* możesz sobie powspominać. Odpowiedz głośno:

1. Qu'est-ce que tu aimais faire quand tu avais 10 ans?

.....

2. Où est-ce que tu passais les vacances d'habitude quand tu étais enfant?

.....

3. Qu'est-ce que tu aimais porter?

.....

4. Quel sport est-ce que tu faisais?

.....

5. Tu étais un enfant calme?

.....

6. Quelles étaient tes habitudes?

.....

7. Qu'est-ce que tu voulais faire comme métier quand tu étais petit(e)? Qui est-ce que tu voulais devenir?

.....

Skoro o wspomnieniach mowa, nauczmy się także czasownika „se souvenir” – "pamiętać".

se souvenir (de qch, de qqn)

pamiętać (o czymś, o kimś)

je me souviens, tu te souviens, il se souvient

ja pamiętam, ty pamiętasz, on pamięta

nous nous souvenons, vous vous souvenez, ils se souviennent

my pamiętamy, wy pamiętacie, oni pamiętają

Może opowiesz o swojej pierwszej miłości? Kiedy to było? Kim on był lub ona była? Wspominając, użyjesz tutaj także czasu *imparfait*.

Mam nadzieję, że takie wspomnianie sprawiło Ci wiele przyjemności i że przy okazji zrozumiałeś zasady tworzenia oraz użycia czasu *imparfait*. Wykonaj koniecznie ćwiczenia, które przygotowałam w zakładce „Ćwiczenia”, odmień też inne czasowniki, które znasz z poprzednich części kursu oraz przypomnij sobie czas *passé composé* z lekcji 18. oraz 19. W następnej lekcji porównamy użycie czasu *imparfait* i *passé composé*.

A bientôt!

Małgosia

Ściąga

Imparfait

je **-ais**
tu **-ais**
il/elle **-ait**

nous **-ions**
vous **-iez**
ils/elles **-aient**

parler - mówić

je **parlais**
tu **parlais**
il/elle **parlait**

nous **parlions**
vous **parliez**
ils/elles **parlaient**

regarder - patrzeć

je **regardais**
tu **regardais**
il/elle **regardait**

nous **regardions**
vous **regardiez**
ils/elles **regardaient**

finir - kończyć

je **finissais**
tu **finissais**
il/elle **finissait**

nous **finissions**
vous **finissiez**
ils/elles **finissaient**

avoir - mieć

j' **avais**
tu **avais**
il/elle **avait**

nous **avions**
vous **aviez**
ils/elles **avaient**

prendre - wziąć, brać

je **prenais**
tu **prenais**
il/elle **prenait**

nous **prenions**
vous **preniez**
ils/elles **prenaient**

être - być

je **étais**
tu **étais**
il/elle **était**

nous **étions**
vous **étiez**
ils/elles **étaient**

voir - widzieć

je **voyais**
tu **voyais**
il/elle **voyait**

nous **voyions**
vous **voyiez**
ils/elles **voyaient**

manger - jeść

je **mangeais**
tu **mangeais**
il/elle **mangeait**

nous **mangions**
vous **mangiez**
ils/elles **mangeaient**

faire - robić

je **faisais**
tu **faisais**
il/elle **faisait**

nous **faisions**
vous **faisiez**
ils/elles **faisaient**

Czasownik „se souvenir” w czasie présent

se souvenir - pamiętać, wspominać

je **me souviens**
tu **te souviens**
il/elle **se souvient**

nous **nous souvenons**
vous **vous souvenez**
ils/elles **se souviennent**

Phrases

Quand j'étais enfant, j'aimais bien jouer à cache-cache.

Kiedy byłem dzieckiem, lubiłem bawić się w chowanego.

Avant, il fumait beaucoup.

Kiedys/niegdyś, palił dużo.

Ils aimaient faire du vélo.

Lubili jeździć na rowerze.

Nous étions très heureux.

Byliśmy bardzo szczęśliwi.

D'habitude, j'allais me coucher à deux heures du matin.

Zazwyczaj chodziłem/łam spać o drugiej nad ranem.

Quand j'étais étudiante, je regardais rarement la télé.

Kiedy byłem studentką, rzadko oglądałam telewizję.

Avant, elle était brune. Maintenant elle est blonde.

Kiedys była brunetką. Teraz jest blondynką.

Autrefois, il y avait moins de pollution.

Niegdyś było mniej zanieczyszczenia środowiska.

Il était une fois une jeune belle fille.

Była sobie pewnego razu młoda piękna dziewczyna.

Qu'est-ce que tu aimais faire quand tu avais 10 ans?

Co lubiłeś robić, kiedy miałeś 10 lat?

Où tu passais les vacances d'habitude quand tu étais enfant?

Gdzie spędzałeś zazwyczaj wakacje, kiedy byłeś dzieckiem?

Qu'est-ce que tu aimais porter?

Co lubiłeś nosić? (Jakie ubranie?)

Quel sport tu faisais?

Jaki sport uprawiałeś?

Tu étais un enfant calme?

Czy byłeś spokojnym dzieckiem?

Quelles étaient tes habitudes?

Jakie były twoje przyzwyczajenia?

Qui tu voulais faire comme profession quand tu étais petit(e)?

Jaki chciałeś wykonywać zawód, kiedy byłeś dzieckiem? (Kim chciałeś zostać w przyszłości, kiedy byłeś dzieckiem?)

